

Ñiic 23

1. Coel ciot gatä ëë ci Kuoth æ kàm Ab-ram kænæ Thÿÿ-ra idi?

-Ai-dæk.

2. Ci Ab-ram æ ñàc i ci Kuoth æ rialikä i bæ Kään nooñ kæ duœœep Ai-dhæk?

-Juä.

3. Kä æ ñu cu Kuoth Ab-ram jiok i bæ Ai-dhæk näk œ?

-Kæ šoo ci Kuoth tèk kàm Ab-ram.

-Kæ šoo ci Kuoth tèk kàm Ai-dhæk.

-Kæ šoo Kuoth æ Kuäär nææni diaal.

4. Ci Kuoth Ab-ram jiok i bi Ai-dhæk tè kæ kuay ti ñuan, kä bi Kään la ram kæl kä kuaykæ. Ci Kuoth càræ bèn rit thin ænëë?

-Šèth.

5. Ci Ab-ram æ car i ci Kuoth càræ bèn rit thin?

-Šèth.

-Ab-ram ñääthæ Kuoth kænæ ruaacnikæ.

6. Æ ñu mi ñàthkæ æ Ab-ram mi cæ Ai-dhæk bèn näk ænëë?

-Ñääth Ab-ramæ æn šoo mi cæ Ai-dhæk bèn näk, dè Kuoth Ai-dhæk jièc lith.

7. Tè Ab-ram kæ luàñ i dèræ Ai-dhæk kän?

-Šèth.

8. Kä æ ñu /thil Ab-ram luàñ i dèræ Ai-dhæk kän mœ?

-Kæ šoo ci Ab-ram ñœmdæ kap nhial i bæ Ai-dhæk näk.

9. Tè Ai-dhæk kæ luãñ i dèræ røe kãn?

-Šèth.

10. Kä æ ñu /thil Ai-dhæk kæ luãñ i dèræ røe kãn øe?

-Kæ šoo ci Ab-ram Ai-dhæk yian tètñi kænæ ciokæ.

11. Dè næi kœkiaæn kœn luãñ kæ kãn?

-Šèth.

12. Dènæ ro luãñ kæ kãn kœn kãro?

-Šèth.

13. Kä æ ña kãrœa tè kæ luãñ i dè kœn kãn øe?

-Æ Kuoth.

14. Kä æ ña ænëë ci ruac kæ Ab-ram kä cu Ai-dhæ kãn?

-Æ Kuoth.

15. Kä æ ña cu muc mun mi bi guààth Ai-dhæk luæl øe?

-Æ Kuoth.

16. Kä æ ñu cu Kuoth rœam yian tuœñnikæ mœ?

-Kæ šoo Kuoth nhœkæ ni muc mi /thil mÿÿny mi dè guààth Ai-dhÿÿk luæl.

17. Kä æ ñu ci Ab-ram guààth cœl i, "Bi Kuäär æ mun øe"?

-Ci Ab-ram æ ñãth i cèt kæ mœë ci Kuoth rœam mun, cãñ kæl bi Kuoth Kään mi bi naath bèn kãn jæk bã.

-Kä ci ciek Ab-raam ni Thÿÿr-ra dœñ kä cuæ liu.

-Cu Ai-dhæk man par, kä cuæ lœcdæ bèn bum mœë ci guàn ni Ab-ram æ kuèn ciek.

Kuæenæ Tuk 24:67; 25:20

67-Kä cu Ai-dhæk Ri-bèè-kæ nooñ ræi duèl man ni Thÿÿ-ra, kä cuæ jæ kuæn. Cuæ cu la ciekdæ, kä nhœkæ jæ æ lõñ, kä cu Ai-dhæk roe cu bum kæ koer lieth man.

20-Ai-dhæk tæ kæ run ti jæn ñuaan mëë kuæænæ Ri-bee-kæ.

-Kä ciot ciek Ai-dhæk cœli idi?

-Ri-bee-kæ.

-Ri-bee-kæ dap kæ jæ muun ëë ci Ab-ram kœñ cieñ thin ni mëë /kèn Kuoth æ jioek i wèr kä Kan-aan.

-Kä kæ koer guäth mi tè thin cu Ab-ram liu bä.

-Kä kæ šoo ciek Ai-dhÿÿk, ni Ri-bee-kæ, æ röl, /thilæ luañ mi jiekæ ni gaat.

-Kä cu Ai-dhæk pal kæ kuidæ, kä cu Kuoth palæ cu löc.

Kuæenæ Tuk 25:21-23

21-Kä cu Ai-dhæk KUÄÄR wä pal kæ kui ciekdæ, kæ šoo æ röl. Kä cu KUÄÄR palæ liñ, kä cu ciækdæ ni Ri-bee-kæ cu ruet.

22-Cu gaat ro dhuœœc káro jiejydæ, kä cuæ wèè, “Æ ñu mi tuœœc kä šä inœ mœ?” Kä cuæ wä kæ šoo bæ KUÄÄR wä thiec.

23-Kä cu KUÄÄR æ jioek, “Door dàñræw tè kæ jiejydu, kä næi dàñ ræw kä ji ba ro dààk; Bi dør kæel dør in doeñ leny kæ buœem, kä bi gat in toet gat in ditnijæn ruac.”

-Ni mëë /kèn Ri-bee-kæ gaatkæ ni dap, cuæ Kuoth thiec kæ kuidiæn.

-Kä cu Kuoth æ löc idi?

-Cu Kuoth Ri-bèè-kæ luœc šoo bæ tè kæ cuÿÿk ræw, kä bi cuÿÿk in toet cuÿÿk in dit ni jæn ruac.

-Ni mēē /kèn Ri-bee-kæ gaatkæ ni dap, ñäc Kuoth ti diaal kæ kuidiæn.

-Kä ci Kuoth ti diaal ñàc kæ kui gan Ri-bee-kæ idi ni mēē /kàn kæ ni dap?

-Kuoth ñäcæ ti diaal kæ kui nath diaal.

-/Thilæ mi tœœw rœ kä Kuoth.

-Ni mēē /kàn kœn ni dap Kuoth ñäcæ ti diaal kæ kuidan.

-Kuoth ñäcæ ti diaal tè ci tuœœk kä kœn ni wal.

-Kuoth ñäcæ ti diaal tin tuœœk kä kœn æn tãmæ.

-Kuoth ñäcæ ti diaal tin bi tuœœk kä kœn kæ guàath mi bi bèn œ.

-Kæ kœr guàth mi tè thin, cu Ri-bee-kæ dap kæ cuÿÿk.

Kuænæ Tuk 25:24-26

24-Kä mēē ci guàath bèn kä Ri-bee-kæ kæ šoo bæ dap, cuæ tè kæ cuÿÿk dhœœeli ræw jieydæ.

25-Mēē ci kœñ bèn raar tithæ, kä guœpdæ kæliw cètæ kæ mi cæ thiàñ kæ mièm; kä cuœ jæ coel i Yi-thœ.

26-Kä kæ kœr kä mæmæ, cu däman bèn raar, kä kääpæ ñuul ciokä Yi-thœ; kä cuœ jæ coel i Jæ-kœb.

-Kä cuÿÿk tè ca dap æ Ri-bee-kæ coel kæ kæ idi?

-Æ Yi-thœ kænæ Jæ-kœb.

-Kä Yi-thœ æ jæn kçç.

Kuænæ Tuk 25:27a

27-Kä cu Yi-thœ la balañ kääk lèèni, mi la wut dœar.

-Yi-thœ æ kääk mi diit, kä la nañæ guààth mi bäär käk.

-Yi-thœ /cæ Kuoth ñäth.

-Kä Jæ-kœb æ gat in ræwdæ.

Kuænæ Tuk 25:27b

27-Kä Jæ-kœb æ wut mi bit-bit, nyuur cääñ ni baañ.

-Jæ-kœb yienæ ni dèt kænæ šœk, kä ciëñæ kæ biætdæ cääñ æn wancœ.

-Kä Jæ-kœb ñääthæ Kuoth.

Kuænæ Tuk 25:29-34

29-Cääñ kæl tè Jæ-kœb thät mieth, kä cu Yi-thœ luny joek käk æ cæ cuuc kæ ruuc.

30-Kä cuæ Jæ-kœb jiok i, “Pÿthni, möcä kæ mieth æ ci thal œ! Kæ šoo näkæ šä æ buœth!”

31-Kä cu Jæ-kœb æ luœc jæ, “Min nhiam kòk ni šä ditdu.”

32-Cu Yi-thœ wèè, “Nænæ, šän liewä. Dit bæ ñu luœt šä?”

33-Kä cu Jæ-kœb wèè, “Kä kœñni roe yàcä kæ nhiam.” Kä cuæ roe yàc jæ, kæ šoo bæ ditdæ kok Jæ-kœb.

34-Kä cu Jæ-kœb kuän kænæ cuæy kàm Yi-thœ. Cuæ ruèèth kä cuæ maath, kä cuæ roe jÿc kä cuæ wä. Kä cu Yi-thœ ditdæ cu nyìr niæ æn wancœ.

-Cääñ kæl, ci Yi-thœ luny joek käk kä ca näk æ buœth æ lòñ.

-Cu Yi-thœ Jæ-kœb næn thät, kä cuæ Jæ-kœb jiok i bæ jæ möc kæ mi toet thin.

-Kä kæ šoo ca Yi-thœ näk æ buœth, cuæ ditdæ kok Jæ-kœb kæ mieth.

-Kä æ ñu ci Yi-thœ ditdæ kœak œ?

-Kæ šoo /kènæ ciaan ditä möc kæ luœt.

-Kä cu Yi-thœ möc ni ñu kæ luœt œ?

-Ci Yi-thœ möc ni jiäcdæ kæ luœt kärœa.

-Ci Yi-thœ möc ni riindæ kæ luœt kärœa.

-Kä tè Yi-thœ kænæ Jæ-kœb kæ dääk idi?

-/Kèn Yi-thœ jæ car i ca jæ dap ræi duirä.

-Kä Jæ-kœb ñäcæ jæ i ca jæ dap ræi duirä.

-/Kèn Yi-thœ jæ car i cæ Kuoth duer duer.

-Kä Jæ-kœb ñäcæ jæ i cæ Kuoth duer duer.

-/Kèn Yi-thœ jæ car i duer nooñæ lià mi dòraar.

-Kä Jæ-kœb ñäcæ jæ i duer nooñæ lià mi dòraar.

-Yi-thœ /cæ guur Kuœth gòr.

-Kä Jæ-kœb gòræ guur Kuœth.

-Yi-thœ /cæ Kuoth gòr i dè jæ jäkä Kään mi dè jæ kän.

-Kä Jæ-kœb gòræ Kuoth i dè jæ jäkä Kään mi dè jæ kän.

-Cèt kæ kçç, dit æ duñ Yi-thœ.

-Cèt kæ kçç, dè Kuoth Kään jæk kæ kar Yi-thœ.

-Kä /kèn Yi-thœ ditdæ möc kæ luœt.

-/Ci Yi-thœ jæ gòr i dè Kuoth Kään jæk kæ karkæ.

-Yi-thœ gòràe ni mieth kärœa.

-Yi-thœ gòràe ni min làr kœ jœ œ jicdœ kärœa.

-Banœ guœœer ni min ba làr kœen œ jiààckœen?

-Banœ guœœer ni min ba làr kœen œ riñkœen?

-Kiœ banœ guœœer ni min bi Kuoth œ làr kœen?

-Mi canœ guœœer ni jiààckœen, bæ kœen nañ lith.

-Mi canœ guœœer ni riñkœen, bæ kœen nañ lith.

-Mi canœ guœœer ni Kuoth, bæ kœen nañ tèèkœ.

-Kœ šoo /kèn Yi-thœ Kuoth ñäth, cu Kuoth Jœ-kœb mÿk.

-Kœ kœ šoo /kèn Yi-thœ Kuoth ñäth, cu Kuoth mèk i bæ Kään jæk kœ kar Jœ-kœb.

-Kœ kœ šoo Yi-thœ /cœ Kuoth ñäth, cu Kuoth dit kèèni kàm Jœ-kœb.

-Kœ mèè ci Kuoth Jœ-kœb kàm dit, cu Yi-thœ ñÿÿny œ lòñ.

Kuœenœ Tuk 27:41

41-Kœ cu Yi-thœ læcdœ möc kœ duœœer kœ kui Jœ-kœb kœ kui puthä èè ci guàn œ kàm jœ. Kœ cuœ rœœœdœ jiok, “Ci nin tin ba paar ni guàèr thiak; kœ bã dœmaar ni Jœ-kœb cu nœk.”

-Ci Yi-thœ ñÿÿny kœ Jœ-kœb kœ cuœ cu car ni nœk Jœ-kœb.

-Kœ cu man Jœ-kœb ni Ri-bee-kœ jœ liñ i Yi-thœ gòràe nœk Jœ-kœb.

-Kœ cu Ri-bee-kœ Jœ-kœb cœl kœ šoo bæ jœ wä jækœ muun èè dieth kœ jœ thin.

Kuœenœ Tuk 27:42-44

42-Mëe ca Ri-bee-kæ làr mëe ci gatdæ min diit ælar, cuæ nop jækä gatdæ min tœt jioekæ jæ i, “Dämuœœer ni Yi-thœ caaræ ni näkdu.

43-Tämæ, lo gatdä, lätni mœe làrä ji mœe: Bar rœe ni kä kææel kä wer kä dämaar ni Læ-ban kä Æ-ran.

44-Cieñni æn wani kæ jæ kææel æ mäni mi wä ñyñny dämuœœer wä piny.”

-Kä cu Jæ-kœeb man kæenæ guàn bany piny, kä cuæ jæ tök i bæ wä muun Æ-ran.

-Æ-ran æ mun ëe dap kæ man Jæ-kœeb ni Ri-bee-kæ thin.

-Æ-ran æ mun ëe cieñ guàndœœeñ Jæ-kœeb ni Ab-ram thin mëe /kèn Kuothæ ni both Kan-aan.

-Kä kæ šoo Æ-ran nænæ æ lõñ, cu Jæ-kœeb jalæ tèe kæ nin ti ñuan.

-Kæ wäär kæel, mëe ci Jæ-kœeb wä tœœey, cu Kuoth Jæ-kœeb möc kæ làk.

Kuænæ Tuk 28:10-13a

10-Kä cu Jæ-kœeb Ber-cæ-bæ bany piny kæ šoo wæ kä Æ-ran.

11-Cuæ cöp guäth mi tè thin, cuæ cuœeñ kæ kui nien kæ šoo ci cãñ kõny. Kä cuæ rœe möc kæ päem æn wani, kä cuæ jæ làth wiidæ kæ šoo bæ càk kæ jæ nin.

12-Cuæ làk næn mi tè kæ kot mi yiyyth ni piny, kä wicdæ räth ni puœœerä, kä jààk Kuœeth nhial wäkæ nhial kä bèkæ piny kæ jæ.

13-Wiidæ nhial ci KUÄÄR nhial cuœeñ thin.

-Æ ñu mi ci Jæ-kœeb æ næn läkädæ?

-Ci Jæ-kœeb köt næn.

-Kä thar kotä yiæthæ rœe ni?

-Thar kotä yiæthæ rœe piny.

-Kä wic kotä yiæthæ rœ ni?

-Wic kotä yiæthæ rœ ni cieñ nhial.

-Kä lötæ ni ñu æn šoo bi kot tharæ piny yiæth kä bi wicdæ räth ni cieñ nhial œ?

-Æn kot mataæ ni piny kænæ cieñ nhial kææel.

-Kä æ ña ænëë tè bìikä kotä nhial œ?

-Æ Kuoth.

-Kä kæ ñaani tè jäl wä nhial kä bèè piny tœ?

-Kæ jààk Kuœth nhial.

-Kä lötæ ni ñu i bi jààk nhial wä nhial kä bèkæ piny œ?

-Kæ šoo Kuoth gòòr jæ i bæ la Kuoth jæ-kœb.

-Kä æ ñu cu Kuoth Jæ-kœb möc kæ làk æmœ œ?

-Kæ šoo Kuoth ñiicæ ni Jæ-kœb kæ kui Käänä min bi bèn.

-Kä Kuoth ñiicæ ni Jæ-kœb kæ kui Käänä mi bi bèn idi?

-Cèt kæ min ci kot cieñ nhial kænæ piny mat kææel, bi Kuoth Kään jæk mi bi naath mat wii muœœen kænæ Kuoth kææel cieñ nhial.

-Ni tukädæ, cu Kuoth jäl kææel kæ A-doem kænæ Yip.

-Kä cu A-doem kænæ Yip luth Kuœth bäl, kä cu kæ cu nän kæ Kuoth.

-Kä cuæ /thil duœœep mi doeñ mi dè A-doem kænæ Yip nyœk kæ màt kææel kæ Kuoth.

-Kä cu Kuoth æ lar i bæ Kään jæk, mi bi naath wii muœœen mat kæ Kuoth kææel cieñ nhial.

-Bi Kään bèn kæ šoo bæ naath bèn kæn, kæ Šoo bi Kuoth kænæ naath ro nyœk kæ jàl kææel.

-Nyuuthdæ mæn:

-Gatluaak kænæ Gatdeet kæ mæth ti goew.

-Kä guàn tÿriæn, nyiiræ kæ kæn dàñræw æ lòñ.

-Kä guàn tÿr tæ kæ tiÿyl mi diit kæ kui määhädiæn.

-Cäñ kæl, ci guàn tÿr æ car i bæ määhth Gatluaak kænæ Gatdeet däk.

-Kä cu guàn tÿr wä kä Gatluaak, kä cuæ jæ jiook i Gatdeet gooræ šoo bæ ji lät kä duœœer.

-Kä cu Gatluaak kàacni guàn tÿr ñäth kä cukæ däk piny kænæ määhthdæ ni Gatdeet.

-Kä kæ šoo Gatdeet, ñötæ mi nhœkæ Gatluaak, cuæ duœœep car mi dèræ löc ni määhthdiæn thin.

-Cu Gatdeet gatdæ jæk kæ šoo bæ wä ruac kæ Gatluaak, æn šoo ci guàn tÿr jæ mÿt.

-Kæ kui gatä, cu Gatluaak kænæ Gatdeet ro nyœk kæ löc maarä.

-Ci Ciæ-tan A-dœem kænæ Yip mÿt, kä cu kæ cu däk piny kænæ Kuoth.

-Kä cu Kuoth ñöt kæ mi laaræ jæ i bæ Kään jæk mi bi Kuoth kænæ naath nyœk kæ màt kææel.

-Cèt kæ šoo kot æ jæn duœœep kæl mi wä cieñ nhial, inœ bæ Kään æ jæn duœœep kæl mi wä cieñ nhial.

-Ræi läkä, ci Kuoth ruac kæ Jæ-kœb.

-Mæmæ æ min ci Kuoth æ làr Jæ-kœb ræi läkädæ:

Kuænæ Tuk 28:13b-15

13-Kä cu Kuoth wèè: “Šän KUÄÄR, min mœ Kuoth guur ni Ab-ram kä mœ Kuoth Ai-dhæk. Šän bä ji kænæ karku kàm mun æ tœœyi thin æ.

14-Bi karku cèt kœ tur piæny, kä bi däk piny wì muœœen kä kõnycäñ kænæ kãnycäñ, bi wä nhiam šœa kænæ jœk šœa. Kä ba ji wiec muœœen diaal pœth kœ ji kænæ kuayku.

15-Šän tàà kœæl kœ ji kä bä ji tit guàthni diaal ti bi wä thin, kä bi luœœec muun æ mæ. /Ci bi päl æ mäni mi cä mœë cä lar i bià thuœek làt.”

-Mœëdan, Kuoth cœ ruac kœ naath kœ làäk.

-Kä æn nini titi, ruac Kuoth kœ naath idi?

-Æn nini titi, ruac Kuoth kœ naath kœ duœœep Buœekdæ, ni Bayböl.

-Kä æ ñu ruac Kuoth kœ Jæ-kœb œ?

-Kuoth läræ ni Jæ-kœb ruac.

-Ruac èë ci Kuoth æ làr Ab-ram kænæ Ai-dhæk, kä Kuoth kãmæ jæ Jæ-kœb æn tãmæ .

-Æ ñu mi ci Kuoth æ làr Jæ-kœb?

-Ci Kuoth Jæ-kœb jœk i bæ tè kœ kuay ti ñuan.

-Ci Kuoth æ lar i bæ Jæ-kœb pœth.

-Ci Kuoth æ lar i bæ næi diaal pœth kœ Kään, in bi bèn raar kä kuay Jæ-kœb.

-Ci Kuoth æ bèn päl ruèèc i bæ Kään jæk?

-Šèth.

-Kuoth /cœ læræ dè mèt päl rueec kœ šoo bæ Kään jæk.

-Kä æ ñu /ci Kuoth læræ min cœ lar dè päl ruèèc œ?

- Kæ šoo Kuoth /ci wicdæ ruèc.
- Kæ šoo Kuoth /cæ rœ wany.
- Kæ šoo Kuoth tiitæ min laræ ni ciañ.
- Bakädæ cu Jæ-kœb jâlæ cuœp.

Kuænæ Tuk 29:1

1-Cu Jæ-kœb ñöt kæ mi wä jâlæ kä cuæ cöp ròl ji kënyäcãñ.

- Cu Jæ-kœb jâlæ cuœp æ mäni mëë cuæ cöp muun Æ-ran.
- Kä Æ-ran, cu Jæ-kœb cieñ kæ run ti ñuan.
- Kä Æ-ran, cu Jæ-kœb kuææn kæ nyièr raam kæel kä cuæ tè kæ gaat dàñ wälræw.
- Kæ kœr kä mëë ci Jæ-kœb cieñ kä Æ-ran kæ run ti ñuan, cu Kuoth rœ nyœk kæ ruac kæ jæ.
- Mæmæ æ min ci Kuoth æ làr Jæ-kœb mëë ñötæ kæ mi cieñæ kä Æ-ran:

Kuænæ Tuk 31:13

13-Ci Kuoth wèè, “Æ Šän Kuoth Bæthæel, guäth èë ci pä m yir kä cöri rœ yac kæ Šä thin. Tämæ bänyni wic æ mæ piny kä löc ni muun cieñ guuri.”

- Kä kæ kœr kä mëë ci Jæ-kœb cieñ kä Æ-ran æ ñu mi ci Kuoth æ làr Jæ-kœb?
- Ci Kuoth Jæ-kœb j Jok i bänyni Æ-ran piny kä löcni kä Kan-aan.
- Kä mëë löc Jæ-kœb muun Kan-aan, cu Kuoth Jæ-kœb nyœk kæ mucœc ciot mi doëñ.

Kuænæ Tuk 32:28

28-Kä cu KUÄÄR wèè, “/Ca ciotdu bi nyœk kœ ciot i Jœ-kœb, ba ji cœl i lth-rÿl.”

-Æ ciot indiaen ænëë ca càk Jœ-kœb œ?

-Æ lth-rÿl.

-Ciot ni lth-rÿl lötæ ni kuèèr kœ Kuoth.

-Banæ ti ñuan ñàc kœ kui Jœ-kœb kä ñiic æ bèè mœ.